

TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓ

Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosítását az Országgyűlés 2026. július 13-án fogadta el, illetve az 2026. július 19-én hatályba lépett.

Az Alaptörvény „ZÁRÓ ÉS VEGYES RENDELKEZÉSEK” rész 4. pontja szerint a Kormány köteles az Alaptörvény végrehajtásához szükséges törvényjavaslatokat az Országgyűlés elé terjeszteni, amelyre tekintettel a javaslat célja, hogy Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosításához kapcsolódó – az Alkotmánybíróság működését érintő – törvénymódosításokat a Kormány az Országgyűlés elé terjeszthesse.

A törvényjavaslat a fenti cél elérése érdekében az Alkotmánybíróságra vonatkozó szabályozással összefüggésben

- az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény
- a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény,
- a köztársasági elnök jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CX. törvény, valamint

módosításait tartalmazza.

Az egyes főbb módosítások összefoglalása:

1. Az Alaptörvény tizenhetedik módosítása az Alaptörvény az Alkotmánybíróságra vonatkozó rendelkezéseit is módosította, amelynek – a módosítás indokolása szerinti – célja, hogy az Alkotmánybíróság függetlenségét helyreállítása annak érdekében, hogy tényleges kontrollt tudjon gyakorolni az állam alkotmányos működése felett.

Ennek keretében az alkotmányozó ismét az Alkotmánybíróság döntési kompetenciájába helyezte az arról való döntést, hogy a testületet elnökként melyik alkotmánybíró vezesse. Az Alaptörvény 24. cikk (8) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság elnökét az Alkotmánybíróság tagjai hároméves időtartamra választják meg. Az elnök megválaszthatósága érdekében ugyanakkor szükséges az Alkotmánybíróságról szóló törvényben az elnökválasztás szabályait részletesen meghatározni, biztosítva, hogy a folyamat demokratikus és átlátható eljárásban történjen.

A javaslat szerint az Alkotmánybíróság elnökének megválasztását minden esetben nyilvános pályázati eljárás előzi meg. A pályázatot a hivatalban lévő elnök megbízatásának lejártá előtt kilencven napon belül, illetve idő előtti megszűnés esetén a megszűnést követő harminc napon belül kell kiírni. A pályázati felhívást az Alkotmánybíróság három legidősebb tagjából álló eseti bizottság készíti elő, a pályázatokat pedig a főtitkár fogadja és teszi hozzáférhetővé az alkotmánybírák számára. A pályázatok megismerését követően az Alkotmánybíróság teljes ülése választja meg az elnököt akként, hogy az elnök megválasztásához a testület tagjai több mint felének támogatása szükséges. Ha az első szavazás eredménytelen, legfeljebb három további szavazási forduló tartható a két legtöbb szavazatot szerzett jelölt között. Amennyiben ezek sem vezetnek eredményre, a pályázati eljárást eredménytelennek kell tekinteni, és új pályázatot kell kiírni.

Az újonnan megválasztott elnök megbízatása a korábbi elnök megbízatásának megszűnésével, illetve – ha az már korábban megszűnt – a megválasztás időpontjával kezdődik meg.

2. A módosítás visszaállítja azt a főszabályt, hogy Magyarország – az Alaptörvény T) cikke szerinti – hivatalos lapja a Magyar Közlöny, amellyel más hivatalos lap nem konkurálhat.

Az Alkotmánybíróságra vonatkozó törvényi szabályozás 2026. január 1-je óta indokolatlan párhuzamosságot hozott létre azzal, hogy a testület döntéseit nem a Magyar Közlönyben, hanem kizárólag az Alkotmánybíróság Határozatait hivatalos lapban kell közzétenni. Az indokolatlan párhuzamosság kiküszöbölése érdekében szükséges a korábbi főszabály visszaállítása, azaz a Magyar Közlönyben való közzététel előírása.

3. A törvényjavaslat kivezeti a jogrendszerből azon, 2026. január 1-je óta hatályos törvényi szintű szabályozást, amely szerint a köztársasági elnök az Alaptörvény szabályai szerint megállapított akadályoztatására vonatkozó, az Országgyűlés által meghozott határozatot az Alkotmánybíróságnak – annak aláírása előtt – előzetes vizsgálatra meg kell küldeni. A törvényjavaslat az ezzel összefüggésben a köztársasági elnök jogállásáról szóló törvényben is elvégzi a szükséges módosításokat.

4. Az Alkotmánybíróságról szóló törvény 2026. január 1-jével megállapított rendelkezései szerint az Alkotmánybíróság teljes ülése akkor határozatképes, ha azon az Alkotmánybíróság elnöke vagy elnökhelyettese, illetve együttes akadályoztatásuk esetén az Alkotmánybíróság elnöke által kijelölt alkotmánybíró jelen van, illetve együttes akadályoztatásuk esetén a teljes ülés összehívására és vezetésére is a kijelölt alkotmánybíró jogosult.

Szükséges az e rendelkezés – objektív alapokon nyugvó – felülvizsgálata azzal, hogy együttes akadályoztatás esetén az Alkotmánybíróság életkorban legidősebb tagja láthassa el az e feladatokat, ezáltal elkerülhetővé válik, hogy olyan helyzet állhasson elő, amelyben a kijelölés hiánya esetlegesen akadályozza az Alkotmánybíróság működését.

5. Végül, de nem utolsósorban a törvényjavaslat visszaállítja az Alkotmánybíróságra vonatkozó, 2026. január 1-jét megelőzően hatályos azon rendelkezéseket is, amelyek az Alkotmánybíróság költségvetési önállóságát hivatottak biztosítani.